

Frihed for synd

Lad ikke synden herske i jeres dødelige legemer! Med dette citat fra Paulus indleder den pavelige husprædikant *Raniero Cantalamessa* det syvende kapitel i sin bog om Romerbrevet¹

Af Raniero Cantalamessa

Kapitel seks i Romerbrevet arbejder nu videre med temaet *frelse*, men ud fra en anden synsvinkel. Indtil nu har Paulus fortalt os *hvordan* vi opnår frelsen (ufortjent, ved tro); han har talt til os om frelsens *banebryder* og om frelsens *begivenhed*, det som gjorde den mulig (Jesus Kristus og *hans* lidelse; og, i baggrunden, Faderen og *hans* medfølelse). Nu går Apostlen videre med at fortælle os om frelsens *indhold*, dvs. de elementer den udgøres af. Dette indhold har et negativt aspekt, nemlig frihed fra synden og loven (Rom 6 og 7), og et positivt aspekt, nemlig Helligåndens gave (Rom 8). Det var sådan profeterne havde forkyndt den nye og evige pagt, og det er sådan den blev opfyldt. ”Jeg vil stænke rent vand på jer,” siger Gud i Ezekiels Bog 36,25-26, ”så I bliver rene. Jeg renser jer for al jeres urenhed og for alle jeres møgguder [det negative element], jeg giver jer et nyt hjerte og en ny ånd i jeres indre [det positive element].” Jesus fuldførte det første aspekt ved sin død og opstandelse, og det sidste i pinsens begivenhed.

Disse to aspekter er gensidigt afhængige. Frihed fra synd er jo betingelsen for Åndens komme; frihed fra syndens herredømme er forudsætningen for at træde ind under Kristi herredømme, hvilket sker gennem Helligånden. I Visdommens Bog står der skrevet, at ”visdommen tager ikke ind hos en snu og listig sjæl, ej heller tager den bolig i en lastefuld krop” (Visd 1,4), og Jesus siger at ny vin hældes ikke på gamle lædersække (Matt 9,17). Gud hælder ikke sin Helligånds nye vin på et hjerte,

---

¹ Oversat af *Arne Damkjær* og udgivet på dansk af forlaget *Mediacellen*, der venligt har givet tilladelse til, at dette kapitel bringes som artikel, (og som har været behjælpelig ved at overlade *catholica.dk* en elektronisk fil med teksten. Bogen, der koster 225 kr., og som stærkt kan anbefales, kan købes hos *Mediacellen*, Karlslunde Mosevej 3, 2690 Karlslunde, telefon 46 15 01 88, ligesom den kan købes over nettet på adressen www.mediacellen.dk. Af *Raniero Cantalamessa* har forlaget *Mediacellen* i øvrigt også udgivet bogen *Pinsemysteriet* (125 kr.).

som stadig er trælbundet af synd. ”Forestil dig, at Gud ønsker at fylde dig med honning: hvis du er fyldt med eddike, hvor vil du så gøre af honningen? Karet må tømmes, eller rettere renses grundigt og skylles godt, for at gøre det parat til at modtage det nye indhold.”² Peter talte om dette til mennekemængden pinedag, og han gav et løfte som også gælder for os: ”Omvend jer . . . så skal I få Helligånden som gave” (ApG 2,38).

Romerbrevets sjette kapitel er det afsnit i brevet som vil vejlede os i vores bestræbelse på at frigøre os fra synden, og de følgende vendinger er særdeles nyttige i den forbindelse:

Skal vi da blive i synden, for at nåden kan blive så meget større? Aldeles ikke! . . . Vi ved, at vort gamle menneske er blevet korsfæstet sammen med ham, for at det legeme, som ligger under for synden, skulle tilintetgøres, så vi ikke mere er trælle for synden . . . . Sådan skal også I se på jer selv: I er døde for synden . . . . Lad derfor ikke synden herske i jeres dødelige legeme, så I adlyder dets lyster. Stil heller ikke jeres lemmer til rådighed for synden som redskaber for uretfærdighed (Rom 6,1-13).

Det er en sand og ægte påske-exodus (udvandring) vi taler om her, en ”glorværdig færd,” som Bibelen kalder den (Visd 18,3). At fejre påske betyder at ”rense den gamle surdej ud,” for at blive til en ny dej; det betyder at gå fra være en ”slet og ond surdej” til at være en ren og sand surdej” (1 Kor 5,7-8). Kirkefædrene udlagde påsken som en overgang ”fra død til liv, fra skyld til nåde, fra synd til hellighed.”³

Vi vil nu identificere fem trin på denne vor vandring ud af syndens land.

1. Erkend din synd

Verden har mistet fornemmelsen af synd. Synd behandles så skødesløst, som om det var den mest uskyldige sag af verden. Alle mulige produkter og aktiviteter annonceres ved at bruge billeder af synd, for at gøre dem mere attraktive. Der henvises til selv de mest alvorlige synder på en henkastet måde: som små synder, små laster, søde synder, originale synder (dvs. en synd som giver et anstrøg af originalitet til dem som begår den). Verden er ikke længe bange for synden. Verden er bange for mange ting: forurening af atmosfæren, uhelbredelige sygdomme, atomkrig. Men den frygter ikke synden, som jo ellers er en åben krigsførelse mod Gud, den evige og almægtige. Jesus siger stik modsat, at vi skal ikke frygte dem der slår vores krop ihjel, men alene ham, der – efter at have slået os ihjel – har magt til at kaste os i Helvede (Luk 12,4-5).

Denne ”miljømæssige” tilstand udøver en voldsom indflydelse, selv på troende som ønsker at leve i overensstemmelse med Evangeliet. Deres samvittighed bedøves i en form for åndelig følelseløshed. Der findes en ”syndens narkose.” Kristne genkender ikke længere deres sande fjende, den herre som slavebinder dem, ganske enkelt fordi det er et behageligt slaveri. Mange af dem der taler om synd, har et utilstrækkeligt begreb om synden. Synd bliver gjort upersonlig og projiceres alene over på strukturer, og identificeres i sidste ende blot med ens politiske eller ideologiske modstanderes holdninger. Synden ligger i at være ”højreorienteret,” eller ”venstreorienteret.” Men det som Kristus siger om Gudsriget (Luk 17,21) gælder også for syndens rige: når de siger til dig, se her er synden, eller der er synden, så tro dem ikke, for synden er i jer!

En undersøgelse af hvad mennesker mener synd er, ville sandsynligvis give nogle skræmmende resultater. I stedet for at koncentrere os om at frigøre os selv fra synden, gøres der i dag alle mulige anstrengelser for at frigøre os fra syndens ”samvittighedskvaler”; i stedet for at kæmpe mod synden, kæmper vi imod ”forestillingen” om synd. Vi gør præcis hvad man på alle andre områder anser for

² St. Augustine, *On the First Letter of John* 4,6; PL 35, 2009.

³ St. Ambrose, *On the Sacraments* 1,4,12; CSEL 73,20.

at være det værste man kan gøre, nemlig fornægte problemet frem for at løse det. Vi fortrænger ondskaben og begraver den i det ubevidste, frem for at skaffe os af med den. Som om man kan afskaffe døden ved at afskaffe tanken om døden, eller komme af med feberen uden at behandle den bagvedliggende sygdom (som feberen jo kun er et symptom på). Johannes fortæller os, at hvis vi siger vi ikke har syndet, så bedrager vi os selv og gør Gud til en løgner (1 Johs 1,8-10). For Gud siger det stik modsatte, nemlig at vi har syndet. Skriften siger, at Kristus ”døde for vore synder” (1 Kor 15,3). Hvis man fjerner synden, har man gjort selve Kristi forløsningsværk tomt og ødelagt betydningen af hans død. Kristus ville bare have kæmpet mod vejrmøller; han ville have udgydt sit blod forgæves.

Den form for syndserkendelse der er nævnt indtil nu, kunne man kan kalde en læremæssig erkendelse, i den forstand at det er en accept af den bibelske og kirkelige lære om synden. Men dette er ikke nok. Der kræves en anden form for erkendelse af os, en erkendelse som ikke blot er teoretisk og generel, men eksistentiel og personlig. Denne erkendelse består i en pludselig bevidsthed om at synden – denne monstrøse og frygtelige ting – er lige ved siden af dig, ”lurende ved døren” (1 Mos 4,7). Det er en opdagelse som får dig til at gyse. Det er ligesom en der vågner op en morgen og opdager at han hele natten har sovet med en giftig slange sammenrullet i hjørnet. ”Se synden for dig som en svulst, idet du forestiller dig at den er dig selv, men uden at definere det præcist. Råb så dette ene ord i dit hjerte: synd, synd!”⁴

Det første skridt i vores udvandring fra synden er derfor at erkende synden, erkende den i al dens frygtelige alvor og vække os selv fra den søvn vi er blevet lullet ind i, af verdens ”uddunstninger.”

2. Omvend dig fra synd

Det andet skridt er omvendelse. Apostlenes Gerninger fortæller os, at da de tilstedeværende hørte den forfærdelige anklage ”I korsfæstede Jesus af Nazareth!” da stak det dem i hjertet og de sagde til Peter og de andre apostle: ”Hvad skal vi gøre, brødre?” Og Peter svarede dem: ”Omvend jer!” (ApG 2,37 ff.). Lidt længere fremme i samme bog finder vi noget at fundere over. Peter holder en tilsvarende tale for jødernes Råd. Han siger: ”Vore fædres Gud har oprejst Jesus, som I dræbte ved at hænge ham på et træ.” Men denne gang er reaktionen en helt anden: ”Da de hørte det, blev de rasende og ville dræbe dem” (ApG 5,30-33). Det kunne de ved den anledning ikke gøre mod apostlene, men de gjorde det kort tid efter af samme årsag mod Stefanus (ApG 7,52-58). Denne sammenligning viser os, at når Guds Ord taler til os om vore synder, er det muligt at følge to diametralt modsatte veje: man kan omvende sig eller man kan forhærde sit hjerte. De tre tusinde, som hørte Peter på pinsedagen, ”var angerfulde,” og det stak dem i hjertet. De medlemmer af Rådet, som lyttede til Peter og Stefanus, blev også ramt i hjertet og skælvede, men det var af raseri, og ikke af omvendelse. Det er her synden mod Helligånden findes, som Jesus siger hverken vil blive tilgivet i denne eller den kommende verden (Matt 12,31). Den synd består netop i vægringen af at modtage syndernes forladelse, den som kommer til os gennem omvendelse. Vi har her med den menneskelige friheds mysterium at gøre, at mennesket kan vælge enten Gud eller selvet. Dette burde fylde os med frygt og bæven. For vi har de samme alternativer: også vi kan følge enten folkeskarens vej eller rådsmedlemmernes vej.

Men hvad betyder omvendelse? Det oprindelige ord, *metanoein*, betyder at skifte mening, forandre tankemåde. Men her handler det ikke om at bytte vores tankemåde ud med en anden, som stadig er vores egen, uanset hvor anderledes den end måtte være. Det handler ikke om at udskifte vores gamle mentalitet med en anden mentalitet, som stadig er vores egen, eller at bedømme på en anden må-

⁴ Anonymous, *The Cloud of Unknowing*, ch. 40.

de, som stadig er vores egen. Nej, det er et spørgsmål om at udskifte vores tankemåde med Guds tankemåde, vores mentalitet med Guds, vores bedømmelse med Guds. Ja, omvendelse betyder, at "acceptere Guds bedømmelse." Gud har sin egen bedømmelse af os, af vores åndelige tilstand, af vores opførsel. Det er den eneste fuldstændige og absolut sande bedømmelse. Gud alene kan se ind i hjertedybet, og vurdere hvad der er vores ansvar og hvad der er formildende omstændigheder. Gud véd alt om os. Omvendelse betyder at acceptere Guds bedømmelse og sige: Min Gud, jeg underlægger mig din bedømmelse. "Du er retfærdig, når du anklager, og ren, når du dømmer" (Sl 51,6). Alt dette kræver "samvittighedsnag," som er en form for gennemboring af hjertet. For hvis man skal indrømme at Gud har ret, må man også indrømme at man selv tager fejl; man må dø fra sig selv. Det skyldes også, at man, når man accepterer Guds bedømmelse, kan se hvad synd virkelig er, og det skræmmer en. Som en af salmerne fortæller os, så er Guds domme som "det store dyb" (Sl 36,7).

Oprigtig sorg er en central del af omvendelsen. Man ikke bare erkender at have handlet forkert, men man er også sorgfyldt over at have handlet således. Og ikke bare sorgfyldt på grund af den straf man har fortjent og må acceptere, men snarere på grund af den sorg man har påført Gud, og for at have forrådt Guds store kærlighed. Man er sorgfyldt over det som synden påførte Jesus på korset. Sand sorg vokser kun i kærlighedens nærvær: "Han elskede mig og gav sig selv hen for mig" (Gal 2,2). Tårer er ofte det synlige tegn på denne sorg, som rører hjertet og renses det. Det er en god ting at bede om at måtte opleve denne rensning af vand og ild, mindst én gang.

En dag mens han mediterede over Jesu kvaler i Getsemane, hørte filosofen Blaise Pascal disse ord genlyde i sit indre: "Ville du ønske, at det altid koster mig mit menneskeværens blod, uden at du behøver at fælde en tåre? . . . Jeg er dig en bedre ven end alle mulige andre, for jeg har gjort mere for dig end de har; de ville ikke have lidt det jeg led for dig, og de ville ikke være gået i døden for dig, som jeg gjorde, imens du var vantro og grusom."⁵ Vi har grædt nok tårer over os selv, tårer som var plettede af selvmedlidenhed, urene tårer. Nu er det på tide at græde en anden slags tårer, frembragt af omvendelse og sorg over vores synder, rene tårer.

Helligånden virker allerede i omvendelsen, selv om han arbejder sammen med vores frihed og på vores frihed. Jesus siger: "Han overbeviser verden om synd" (Johs 16,8). Helligånden, Guds finger af ild, rører hjertet, dvs. samvittigheden, på det sted han alene kender, og han åbner det for sandhedens lys. Så udbryder synderen de ord, som udtrykker den nye bevidsthed om ham selv: "Jeg kender mine overtrædelser . . . Mod dig alene har jeg syndet, jeg har gjort, hvad der er ondt i dine øjne; så er du retfærdig, når du anklager" (Sl 51,5 ff.). Gud anerkendes som værende "retfærdig"; mennesket begynder at se lidelsen, i alle dens former, med andre øjne. Man ser lidelsen som noget der ikke er forårsaget af Gud, men af ens egne synder. Gud frifindes fra det onde og erklæres uskyldig; hans kærlighed og godhed bevares. Sandheden, som er "fanget af uretfærdigheden," bliver sat fri. Det forunderlige ved omvendelsen er, at så snart mennesket tager parti imod sig selv, tager Gud parti for mennesket og forsvarer ham med det samme mod fordømmelse, selv den der findes i menneskets eget hjerte (1 Johs 3,20 f.). Straks den fortabte søn sagde "Far, jeg har syndet!" sagde faderen: "Skynd jer at komme med den fineste festdragt . . ." (Luk 15,21 ff.).

Omvendelse har i sandhed intet at gøre med "følelsen af at være en slave," som det er blevet sagt.⁶ Moderne psykologi har sommetider givet indtryk af en ukritisk fordømmelse af enhver form for skyldfølelse, som om det er tegn på en neurose. Men psykologien har egentlig kun været i stand til at demonstrere, at bevidstheden om synd kan degenerere og blive til et skyldkompleks. Men vidste ikke alle det i forvejen? I sådanne tilfælde er skyldfølelsen dog ikke årsagen, men symptomet på en patologisk tilstand, eller måske ganske enkelt en følge af en forkert religiøs opdragelse. Men rent

⁵ Blaise Pascal, *Pensées* n. 552.

⁶ Cf. F. Nietzsche, *The Gay Science*, n.135.

faktisk bliver det mere og mere indlysende, selv for nogle af psykoanalysens store personligheder, at ægte syndsbevidsthed og omvendelse er fortræffelige og værdifulde menneskelige følelser. Omvendelse får ikke en person til at falde tilbage i en sygelig tilstand af passivitet og selvafstraffelse, men bliver i stedet en konstant kilde til fornyelse af livet. I visse tilfælde er der ikke noget der i den grad fornyer håbet og tilliden, som i Guds eller menneskers nærvær at sige noget i retning af ”jeg har syndet, jeg har handlet forkert! Om forladelse!” Hvis det er ”menneskeligt at fejle,” er det endnu mere menneskeligt at erkende at man har fejlet, eller med andre ord at omvende sig.

Omvendelse er ikke noget der gavner Gud, men os. Gud forlanger ikke omvendelse for at triumfere over mennesker, eller ydmyge dem, men fordi han véd, at heri ligger menneskets frelse. Det er den eneste værdige måde hvorpå mennesket, efter at have syndet, kan vende tilbage til liv og sandhed. I en af salmerne beskrives denne vidunderlige forvandling som omvendelsen udvirker:

”Lykkelig den, hvis overtrædelser er tilgivet,
og hvis synder er blevet skjult.
Da jeg tav, sygnede min krop hen . . . .
For dag og nat lå din hånd tungt på mig . . . .
Min synd bekendte jeg for dig,
og jeg skjulte ikke min skyld
Jeg sagde: Jeg vil bekende mine overtrædelser for Herren,
og du tilgav min syndeskyld (Sl 32,1 ff.)

Så længe man skjuler sin synd og nægter at erkende den, vil den fortære og bedrøve en; men når man beslutter sig for at bekende den overfor Gud, vil man igen opleve fred og glæde.

Det andet trin er derfor omvendelse fra synd. At tage dette skridt betyder ikke nødvendigvis, at vi straks føler et stik i hjertet og bryder ud i en strøm af tårer. Det afhænger af nåden, og det kan ske straks eller det kan ske langsomt, efterhånden som tiden går, uden at man faktisk lægger mærke til det. Det der kræves her og nu er at vi med det samme begynder at ønske at omvende os, idet vi siger til Gud: ”Lær mig ægte anger; nægt mig ikke den nåde før jeg dør!” Ønsket om omvendelse er allerede en omvendelse.

3. ”Hold op med at synde”

Det tredje skridt på vores udvandring er at holde op med at synde. Igen er Guds ord vores vejleder på dette område. Paulus siger: ”I skal se jer selv døde for synden,” og ”Lad ikke synden herske i jeres legemer!” Det som Peter siger, er et ekko af dette: ”Den, som har gennemgået legemlig lidelse, har gjort sig færdig med synden for ikke længere i den tid, der er tilbage her på jorden, at følge de menneskelige lyster, men Guds vilje. . . . For det er mere end nok, at I i den forløbne tid har . . . levet et liv i udsvævelser...” (1 Pet 4,1-3).

Dette skridt betyder at sige ”nu er det nok!” til synden, eller med Paulus’ ord at ”se os selv døde for synden.” Nu er tiden kommet til at træffe beslutninger og gøre sig forsætter. Spørgsmålet er enkelt. Det indebærer at træffe en oprigtig og fast beslutning, så vidt vi overhovedet kan, om ikke at synde mere. Det lyder måske for ambitiøst eller urealistisk, men det er det slet ikke. Ingen af os kan blive fejlfrie fra den ene dag til den anden, og det er heller ikke hvad Gud ønsker af os. Men hvis vi lytter godt efter vores samvittighed, vil vi opdage, at i alle de synder vi begår findes mindst én, som skiller sig ud, fordi vi er mere parate til at begå den. Det er den synd som vi hemmeligt hænger fast ved, og som vi bekender uden en ægte vilje til at give slip på den. Det er den synd vi tror vi aldrig kan frigøre os fra, fordi vi i virkeligheden ikke ønsker at gøre os fri af den, i det mindste ikke lige nu.

I sin bog *Bekendelser* beskriver Augustin sin kamp for at gøre sig fri af sanselighedens synd. På et tidspunkt bad han til Gud: "Giv mig kyskhed og mådehold," men samtidig tilføjede en indre, hemmelig stemme ". . . men ikke lige nu!" Indtil der kom det tidspunkt da han råbte til sig selv: "Hvor længe skal jeg blive ved med at sige: i morgen, i morgen? Hvorfor ikke nu? Hvorfor ikke gøre en ende på mine modbydelige synder i lige dette øjeblik?"⁷ Han behøvede kun at sige "nu er det nok" for at føle sig fri. Synden trælbander os, indtil vi virkelig siger "Nok!" Så mister den næsten al sin magt over os.

Det, som sker i naturen, sker også i vore liv. Nogen gange ser man meget gamle oliventræer med tilhuggede og visne stammer, som ikke desto mindre stadig har nogle få grønne grene i toppen, og når årstiden er den rette, bliver de fyldte med skønne oliven. Hvis man ser nærmere efter, vil man opdage årsagen til dette: et eller andet sted er der stadig en "åre" af levende træ, som har rod i jorden og som giver liv til hele træet. Det er det samme der nogle gange sker for syndens dårlige træ i vores liv. Det burde være fuldstændig dødt og ufrugtbart fra det øjeblik vi ikke længere ønskede den synd, vi så ofte har bekendt og forkastet. Alligevel fortsætter det med at producere sine frugter, og årsagen er at der stadig er nogle "grønne grene" der har rod i vores friheds levende jordbund.

For at finde vore "grønne grene" må vi finde ud af hvad det er vi er bange for at miste. Det som vi, uden at ville indrømme det, ubevidst forsvarer og holder fast i. Vi skjuler det, fordi vi er bange for at vores samvittighed vil tvinge os til at frasige os det. Det, vi skal overvinde, er ofte snarere en vane eller undladelse end en enkeltstående synd. Guds ord inviterer os til at udpege denne ene "tråd," som stadig holder os bundet, og beslutsomt klippe den over.

Men hvad skal vi konkret gøre? Idet vi bruger lidt tid på at tænke tilbage, lad os da knæle ned i Guds nærvær og sige til ham: "Herre, du kender mine svagheder, og det samme gør jeg. Idet jeg alene sætter min tillid til din nåde og trofasthed, erklærer jeg, at jeg fra nu af ikke længere ønsker denne særlige tilfredsstillelse, denne særlige frihed, venskab, bitterhed, denne særlige synd .... Jeg ønsker at acceptere tanken om at skulle leve uden den fra nu af. Jeg er færdig med synden og med denne særlige synd. Jeg gentager, at nu er det nok! Hjælp mig ved din Ånd. Gør min ånd fast, lad mit hjerte være gavmildt. Jeg ser mig selv som død for synden!" Efter dette hersker synden ikke mere i dig, ganske enkelt fordi du ikke længere ønsker at den skal herske; det var faktisk i din vilje den herskede. Der er måske ikke nogen tydelig forandring, og de der er omkring os vil måske stadig se de samme fejl hos os, men hvad angår Gud er der noget der er forandret, for vores frihed er nu på Guds side.

Vi må dog stå fast på én ting: denne beslutning skal omsættes i praksis med det samme, ellers mister den let. Du må straks, som det første "nej," gøre en handling, som står i modsætning til din last eller syndige vane. Ellers kommer den tilbage med fuld styrke.

En kristen forfatter gjorde denne skarpsindige observation: Guds Ord viste en bestemt person, at hans synd var ludomani, kærlighed til spil, og at Gud ønskede at han skulle bringe det som et offer til Gud (det kunne have været en hvilken som helst anden syndig vane, såsom stoffer, spise- eller drikkeproblem, nag, løgn, hykleri, uren handling). Overbevist om denne sin synd, og fast besluttet på at holde op med at spille, sagde manden: "Saa lover jeg høit og helligt, jeg skal aldrig mere befatte mig med at spille, aldrig mere – iaften skal det være den sidste Gang"! Selvfølgelig skete der ingenting. Han fortsatte med at spille som før. Han burde have sagt til sig selv: "Nu vel, Du skal faae Lov til hele Dit øvrige Liv at spille hver evige Dag – men iaften skal du lade det være." Hvis han holder det løfte og ikke spiller den aften, er han frelst; han vil sandsynligvis aldrig spille igen i

---

⁷ St. Augustine, *Confessions* VIII, 7.12.

resten af sit liv. Men den første variation er et beskidt trick, som lysten spiller synderen. Den anden variation, derimod, er et beskidt trick, som synderen spiller lysten!⁸

Hvis vi skal være oprigtige, skal vores ”nu er det nok” ikke blot gælde synden, men også anledningen til synd. Den traditionelle kristne moral-lære viser, at vi må flygte fra anledningen til synden, for hvis vi forbliver nær ved den, vil vi holde fast i synden selv. Det er ligesom med et vildt dyr, der fortryller og hypnotiserer sit bytte, for derefter at fortære det, uden at byttet er i stand til at røre sig en millimeter. Anledningen til synd udløser en underlig psykologisk mekanisme i mennesket, og kan fortrylle vores vilje med denne simple tanke: ”Hvis du ikke griber denne anledning, kommer den aldrig igen; det er da dumt ikke at benytte sig af den . . .” Anledningen får den, der ikke undgår den, til at falde i synd, ligesom svimmelhed får den, der står ved kanten af en kløft, til at falde ned.

4. ”Tilintetgør det syndige legeme”

I vores tekst hentyder Paulus til den sidste ting, som må gøres imod synden, nemlig at tilintetgøre det syndige legeme. ”Vi ved, at vort gamle menneske er blevet korsfæstet sammen med ham, for at det legeme, som ligger under for synden, skulle tilintetgøres” (Rom 6,6). På korset ødelagde Jesus i realiteten hele legemet, dvs. syndens realitet. Og nu tilbyder han i sin nåde os muligheden for virkelig at ødelægge vort ”syndige” legeme.

Jeg vil gerne prøve på at forklare hvad dette indebærer, ved at bruge et eksempel, eller rettere, ved at fortælle hvordan Herren fik mig til at forstå det. En dag reciterede jeg den salme som lyder: ”Herre, du ransager mig og kender mig ... på lang afstand er du klar over min tanke ... alle mine veje er du fortrolig med” (Sl 139,1 ff.). Når man fremsiger denne salme, føler man at man bliver røntgennemlyst af Guds blik, og at hans lys gennemborer hele legemet. På et tidspunkt følte jeg det som om jeg stod ved Guds side og så på mig selv med hans øjne. Jeg så et klart billede for mig: det var billedet af en stalagmit, en af de der kalkstensøjler, som kan udgøre bunden i visse gamle huler, og er dannet af dråber af kalkholdigt vand der drypper ned fra hulens loft. Betydningen af dette billede stod straks helt klart for mig. Gennem årene var mine nuværende synder faldet som dråber ned i mit hjerte, som utallige kalkholdige dråber. Hver eneste af dem havde afsat en lille smule kalk, lidt uklarhed, lidt hårdhed, lidt modstand mod Gud, og det hobede sig op ovenpå resterne af fortidens synder. Som det sker i naturen, glider den største del væk som vand, takket være skriftemålet, nadveren og bønnerne. Men hver gang forblev en lille smule tilbage, fordi min omvendelse og besluttsomhed ikke var fuldstændig. Derfor var min stalagmit vokset til at være en søjle eller en stor sten, som tyngede mig ned. Pludselig fattede jeg meningen med ”det syndige legeme,” som Paulus taler om, og ”stenhjertet,” som Gud taler om i Ezekiels Bog: ”Jeg fjerner stenhjertet fra jeres krop og giver jer et hjerte af kød” (Ez 36,26). Det er det hjerte som vi selv har dannet gennem kompromiser og synd. Det er noget mere end den smerte som bliver tilbage, når synden er blevet tilgivet; det er skyld og smerte i forening. Det er det gamle jeg.

Hvad kan der gøres ved det? Jeg kan ikke fjerne den kalksten med min egen vilje, ved bare at ville det. Mennesket kan begå synd, men ikke fjerne den. ”Hvem kan tilgive synder andre end én, nemlig Gud?” (Mark 2,7). Johannes siger: ”Mine børn, dette skriver jeg til jer, for at I ikke skal synde. Men hvis nogen synder, har vi en talsmand hos Faderen, Jesus Kristus, den retfærdige; han er et sonoffer for vore synder” (1 Johs 2,1-2). Og videre siger han: ”Jesu, hans søns, blod renser os for al synd” (1 Johs 1,7). Kristi blod er det store og stærke ”opløsningsmiddel” som kan opløse det syndige legeme. Kirken har modtaget magten til at tilgive synder i Jesu navn og i kraft af Helligånden. Jesus

⁸ Søren Kierkegaard, *Til Selvprøvelse, Samtiden anbefalet. Jacob 1,22*. Gyldendals 1962-udgave, s. 86; den sidste sætning lyder hos Kierkegaard ordret sådan: ”Thi hiin Førstes [første spillers] Beslutning er en Gavtyvestreg af Lysten, den Andens er at narre Lysten.” O.a.

sagde til apostlene: ”Modtag Helligånden! Forlader I nogen deres synder, er de dem forladt” (Johs 20,22 ff.). Helligånden ikke bare overbeviser os om synd; han frigør os også fra synden. Eller rettere, han er selv ”syndernes forladelse.” Det vigtigste i Bibelen, hvad angår synd, er ikke at vi er syndere, men langt mere, at Gud tilgiver synd.

5. ”Enhver, der har lidt i kødet ...”

Vi kan arbejde med på tilintetgørelsen af det syndige legeme ved at støtte nådens værk på primært to måder: gennem lidelse og gennem lovprisning. I den tekst, vi nu kender så godt, siger Peter: ”Da nu Kristus har lidt legemligt, skal også I væbne jer med hans sind. For den, som har gennemgået legemlig lidelse, har gjort sig færdig med synden” (1 Pet 4,1). Derved slår han et meget vigtigt princip fast: enhver, som lider, holder op med at synde. Lidelsen har, siden Guds søn gennemgik den og helligede den, haft en mystisk magt til at ”ødelægge” synden, at trævle vores begærs vævning op, og drive synden ud af vore lemmer. Det er, som når man ryster et træ kraftigt og al den dårlige frugt falder ned; vi véd ikke hvorfor det sker, men vi véd at det sker. Vi ser det hos os selv og omkring os hver dag. ”At lide betyder at blive særligt følsom overfor handlingen i Guds frelsende kraft, givet til menneskeheden i Kristus.”⁹ Lidelse er en kanal som på en særlig måde forener os med Kristi lidelse, fra hvilken al syndsforladelse udspringer.

Normalt drejer det sig ikke om at vi skal opsøge lidelse, men om at byde den lidelse, som allerede er til stede i vores liv, velkommen i en ny ånd. Vi skal passe på ikke at spille den lille ”uretfærdige” lidelse vi oplever, for den forener os med Jesus på en helt særlig måde. Vi oplever ydmygelser, uretfærdig kritik, fornærmelser og fjendtlighed, og det forekommer os at det skyldes andres fordomme. Det påfører os store lidelser. Men det er den eneste måde hvorpå vi opnår en vis grad af intimitet med Forløseren, af at ”tage del i hans lidelser” (Fil 3,10). Sådan overvindes jo selvforherligelsens grundlæggende synd. Så for ikke at forspilde denne lidelse, er det især nødvendigt ikke at tale om den (undtagen når det er nødvendigt, som f.eks. i tilfælde af gentagen mishandling i ægteskabet). Vores lidelse bør være en hemmelighed mellem Gud og os, noget som vogtes med nidkærhed, hvis det ikke skal miste sin vellugt og sin sonende kraft. ”Lige meget hvor store dine lidelser er,” sagde en af Ørkenenføderne engang, ”så er tavshed din sejr over dem.”¹⁰

Side om side med lidelsen er lovprisning det andet, mægtige våben for tilintetgørelsen af det ”syndige legeme.” Lovprisning er anti-synd par excellence. Apostelen forklarede i begyndelsen, at ugudelighed, hvilket vil sige at vægre sig ved at ære og takke Gud, er modersyndens. Men så er syndens absolutte modsætning ikke dyden, men lovprisningen! Jeg siger det igen: det modsatte af synd er ikke dyd, men lovprisning! Det modsatte af ugudelighed er gudsfrygt. Vi må lære at overvinde synden med de store midler og ikke med de små, med de positive og ikke med de negative, og det største og mest positive middel af dem alle er Gud selv. Vi ville ikke have synden, hvis vi havde Gud; hvor Gud kommer ind, forsvinder synden ud. Bibelen taler ofte om et lovprisnings- og takoffer: ”Du skal bringe takoffer til Gud ... den, der bringer takoffer, ærer mig” (Sl 50,14-23). Hvilken sammenhæng kan der mon være mellem lovprisning og offer? Offer peger hen på ofring og tilintetgørelse af noget, men hvad ødelægger og tilintetgør lovprisning og taksigelse? Den tilintetgør menneskets stolthed! Enhver som ofrer lovprisning til Gud, bringer Gud det bedste offer der findes, nemlig sin egen ære! Det er deri lovprisningens ekstraordinære rensende kraft består. Ydmyghed ligger skjult i lovprisningen.

Det mest enestående, om vi ellers ønsker det, er at der ikke findes den ting som ikke kan forvandles til en årsag til lovprisning og tak til Gud. Ikke engang synd. Der findes ingen samvittighedstilstand, uanset hvor svær den måtte være, der ikke kan forandres fuldstændigt, hvis man løsriver sig selv fra

⁹ Johannes Paul II, ”Salvifici Doloris,” n. 23.

¹⁰ *Apophthegmata Patrum*, Poemen 37; PG 65, 332.

kødets uvillige ræsonnementer og beslutter sig for at herliggøre Gud. Som jeg lige har sagt, så kan jeg herliggøre Gud selv for mine synder; ikke fordi jeg har syndet (det ville være at spotte Gud), men på grund af Guds adfærd overfor mine synder, fordi han holdt mig i live og ikke trak sin nåde tilbage. Bibelen giver os mange grunde til at prise Gud, men ingen er større end den kendsgerning, at han er en Gud som tilgiver synd: ”Hvilken gud er som du, der tilgiver skyld og bærer over med synd hos den rest, du ejer? Du, som ikke bliver ved at være vred, men holder af at vise godhed” (Mika 7,18). Vi kan lovprise Gud, fordi han, som forvandlede verdens største onde, Adams synd, fra noget ondt til noget godt, også på mystisk vis og for sin egen æres skyld vil forvandle synden fra noget ondt til noget godt. Nemlig hos dem som byder frelsen velkommen, og hvis synder helt sikkert er mindre end den som Adam begik. Gud forsikrede en velkendt mystiker om, at ”synden var nødvendig, men alt vil blive godt igen; alt vil blive godt igen.”¹¹

Idet vi nu har set vores frigørelse fra synden som en påske-exodus, må den nu, ved afslutningen, forvandles til en fest, ligesom det skete med den første udvandring. Hebræerne tøvede med at forlade Egypten, og da de nåede frem til Det Røde Hav, blev de for en kort tid fulde af mismod og begyndte at knurre. Men så snart de var kommet over havet, blev de grebet af en uovervindelig glæde, og idet de fulgte Moses og hans søster Mirjam, begyndte de at synge denne sang:

Jeg vil synge for Herren,
for han er højt ophøjet,
heste og ryttere styrkede han i havet... (2 Mos 15,1)

Det er det vi ønsker at gøre lige nu. Den farao, som Gud har styrtet i havet, er vores ”gamle jeg,” og hestene og rytterne er vore synder. Han har ”kastet alle vore synder i havets dyb” (Mika 7,19).

På den anden side af Det Røde Hav vil vi begynde vores rejse mod Sinaj. Påsken er fejret, lad os nu forberede os på at fejre pinse! Vi er som de kar der omhyggeligt er rensat for ”eddike” og forberedt til at blive fyldt med ”honning.” Vore hjerter er nu blevet til nye vinsække, parate til at modtage den nye vin, som er Helligånden.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

---

¹¹ Julian of Norwich, *Revelations*, ch. 27.